

Sygn. akt: VU 1596/13

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 1 grudnia 2014 roku

Sąd Okręgowy - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Legnicy

w składzie:

Przewodniczący: SSO Mirosława Molenda-Migdalewicz

Protokolant: Katarzyna Awsiukiewicz

po rozpoznaniu w dniu 1 grudnia 2014 r. w Legnicy

sprawy z wniosku B. W.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L.

o emeryturę

na skutek odwołania B. W.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L.

z dnia 18 października 2013 roku

znak (...)

oddala odwołanie.

Sygn. akt VU 1596/13

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 18 października 2013 r., znak (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. odmówił wnioskodawcy B. W. prawa do emerytury z tytułu wykonywania pracy w warunkach szczególnych.

W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, że wnioskodawca nie spełnia warunków do uzyskania świadczenia, określonych w przepisach art. 184 ust. 1 w zw. z art. 32 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (dalej „ustawa emerytalna”) oraz w zw. z § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r. Nr 8, poz. 43 z późn. zm.), albowiem nie udowodnił żadnego okresu pracy w warunkach szczególnych, wobec wymaganych lat 15. Zdaniem organu rentowego przedłożone przez wnioskodawcę dokumenty w postaci angażu i dyplomów, nie są dokumentami potwierdzającymi okresy pracy ubezpieczonego w warunkach szczególnych.

Od powyższej decyzji B. W. złożył odwołanie, domagając się jej zmiany poprzez ustalenie prawa do emerytury zgodnie ze złożonym wnioskiem. Podniósł, że w pełnym okresie zatrudnienia w (...) Spółdzielni Pracy (...) we W. wykonywał pracę w warunkach szczególnych jako kierowca samochodów ciężarowych i monter samochodowy.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniosł o jego oddalenie podtrzymując stanowisko wyrażone w zaskarżonej decyzji i podnosząc nadto, że w dacie wydania zaskarżonej decyzji wnioskodawca ukończył 60 lat i nie był członkiem OFE.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Wnioskodawca B. W. urodził się dnia (...), na dzień 1 stycznia 1999r. udowodnił 31 lat, 6 miesięcy i 23 dni okresów składkowych i nieskładkowych. Wnioskodawca nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego.

(okoliczności bezsporne)

Wnioskodawca w okresie od 17 czerwca 1973 r. do 18 sierpnia 1990 r. był zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy w (...) Spółdzielni Pracy (...) we W.. Początkowo, do dnia 31 marca 1978 r. zajmował stanowisko kierowcy samochodowego. Następnie od dnia 1 kwietnia 1978 r. do końca zatrudnienia w spółdzielni pracował jako monter samochodowy – mechanik napraw pojazdów samochodowych. Na stanowisku tym stopniowo awansował, zajmując w ostatnim okresie zatrudnienia pozycję starszego mistrza.

Będąc zatrudnionym jako kierowca, wnioskodawca wykonywał pracę przy użyciu samochodu ciężarowego - początkowo S. (...), następnie S. (...) wraz z naczepą– oba o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony. Pracę kierowcy samochodu ciężarowego wykonywał stale, w pełnym wymiarze czasu pracy, obowiązującym na zajmowanym stanowisku.

Po zmianie angażu, od dnia 1 kwietnia 1978 r. do dnia 18 sierpnia 1990 r. wnioskodawca jako monter samochodowy, a następnie mechanik napraw pojazdów samochodowych wykonywał różnorodne prace związane z naprawą samochodów ciężarowych o masie powyżej 3,5 tony oraz samochody dostawcze typu Ż.. W Spółdzielni było zatrudnionych średnio trzech mechaników i elektryk. Dnia 15 czerwca 1978 wnioskodawca zdobył tytuł mistrza w zawodzie kierowca mechanik pojazdów samochodowych. Wnioskodawca, także jako mistrz i starszy mistrz, wykonywał bezpośrednio prace w kanałach remontowych przy naprawie skrzyni biegów, przedniego i tylnego zawieszenia, resorów, skrzyń ładunkowych, a także prace poza kanałami, na terenie warsztatu, przy reperowaniu i montowaniu kabin samochodowych, wymianie, montażu i demontażu pałąków naczep, naprawie instalacji elektrycznych, wymianie wtryskiwaczy. Ponadto do obowiązków wnioskodawcy należało też wymontowywanie i regeneracja akumulatorów, którą wykonywał w specjalnym pomieszczeniu.

Niektóre prace wymagały od wnioskodawcy podjęcia czynności częściowo w kanale, częściowo poza nim. W niektórych samochodach kabiny nie były uchylne i trzeba było wymontować kabinę, w kanale były odkręcane śruby mocujące i następnie poza kanałem lewarem ręcznym podciągany był do góry silnik. Praca przy wymianie pałąków do naczep polegała na umocowaniu metalowych elementów na naczepie o długości ok. 10 metrów, dlatego kilku pracowników razem musiało wykonywać tą pracę. Czasami trzeba było zdemontować te pałąki bo uniemożliwiały wykonanie zlecenia przez kierowcę samochodu ciężarowego np. przy przewozie zboża, albo dużych gabarytowo elementów. Po wykonaniu zlecenia pałąki były z powrotem montowane na samochodzie. Prace elektryczne wykonywane przez wnioskodawcę miały zaś miejsce głównie wtedy, gdy nie było w warsztacie elektryków i skupiały się głównie na instalacji elektrycznej do świateł. Taka instalacji była prowadzona po ramie pojazdu. Naprawy te wnioskodawca wykonywał na zewnątrz warsztatu, mając jedynie „leżak na kółkach tak aby nie leżeć na ziemi." Najczęściej awarie instalacji elektrycznych zdarzały się w okresie zimowym. Generalnie prace w kanale remontowym zajmowały wnioskodawcy średnio 5-6 godzin dziennie (80 % dnia pracy), pozostały czas pracował poza kanałem w warsztacie lub na zewnątrz warsztatu.

Regeneracja akumulatorów, którą także zajmował się wnioskodawcą, polegała na opróżnieniu, oczyszczeniu i wymianianiu stężonego kwasu siarkowego i płyt ołowianych, w specjalnych do tego pomieszczeniach warsztatu. Do wymontowania akumulatora oraz wymiany tzw. cel - pojemników w akumulatorze z wkładkami - wnioskodawca nie używał kanałów remontowych.

Wnioskodawca nie otrzymał od Spółdzielni świadectwa pracy wykonywanej w szczególnych warunkach.

Dowody: - dokumenty zgromadzone w aktach emerytalnych: świadectwo pracy z dn. 18.08.1990 r. (k. 20), angaże (k.21-27), kopia dyplomu z dn. 15.06.1978 r. (k. 28);

- zeznania świadków: S. S. k. 42 (e-protokół (...):07:57 – 00:35:33), W. S. (1) k. 43 (e-protokół (...):35:33 – 00:59:31), E. H. k. 78 (e-protokół (...):03:04-00:15:14), W. S. (2), k. 78v (e-protokół (...):15:35-00:27:05);

- przesłuchanie wnioskodawcy, k. 79 (e-protokół (...):27:09-00:47:57).

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie nie zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z treścią art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32 wskazanej ustawy, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, wymagany w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 65 lat - dla mężczyzn oraz okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27, tj. 25 lat dla mężczyzn. Emerytura, o której mowa, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Zgodnie zaś z dyspozycją art. 32 ust. 1 ustawy emerytalnej, ubezpieczonym urodzonym przed dniem 01 stycznia 1949r., będącym pracownikami, o których mowa w ust. 2-3, zatrudnionymi w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przysługuje emerytura w wieku niższym niż określony w art. 27 pkt 1. Wiek emerytalny, o którym mowa we wskazanym artykule, rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki, na podstawie których osobom zatrudnionym w szczególnych warunkach przysługuje prawo do emerytury, ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych, tj. rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Z dyspozycji § 4 ust. 1 tego rozporządzenia wynika, że pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki: osiągnął wiek emerytalny wynoszący 60 lat dla mężczyzn, ma okres zatrudnienia 25 lat, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach. Przy czym, zgodnie z § 2 ust. 1 i 2 rozporządzenia okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy.

W sprawie bezspornym było, iż wnioskodawca ukończył 60 lat, nie był członkiem OFE i udokumentował 25-letni okres składkowy i nieskładkowy. Kwestią sporną było udowodnienie co najmniej 15-letniego stażu pracy w warunkach szczególnych.

Zgodnie z treścią § 2 ust. 1 Rozporządzenia w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, zakład pracy winien wydać pracownikowi zaświadczenie o zatrudnieniu w szczególnych warunkach, opierając się wyłącznie na posiadanej dokumentacji. Dokument taki jest podstawowym dowodem wykonywania tego rodzaju pracy dla organu rentowego rozpoznającego wnioski o emeryturę. Natomiast nie ulega wątpliwości – w świetle stanowiska reprezentowanego w orzecznictwie Sądu Najwyższego – że w sądowym postępowaniu odwoławczym możliwe jest ustalenie tych okresów także w oparciu o inne dowody (por.: uchwała Sądu Najwyższego z dnia 21 września 1984r., III UZP 48/84, niepubl.). Również w uchwale z dnia 10 marca 1984r. (III UZP 6/84, niepubl.) Sąd Najwyższy wyraźnie orzekł, że okresy zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przewidziane rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze,

mogą być ustalone w postępowaniu odwoławczym także innymi środkami dowodowymi niż zaświadczenie zakładu pracy.

Z tej przyczyny w rozpoznawanej sprawie Sąd uznał za dopuszczalne dowodzenie przez wnioskodawcę faktu zatrudnienia w szczególnych warunkach wszelkimi dostępnymi w procesie cywilnym środkami dowodowymi, w szczególności przy pomocy dokumentów zgromadzonych w jego aktach ubezpieczeniowych i zeznań świadków.

Na wstępie należy wskazać, że nazwa zajmowanego przez wnioskodawcę stanowiska nie ma znaczenia w świetle przepisów cytowanego Rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983r., gdzie jest mowa o wykonywaniu „prac” w szczególnych warunkach, a nie o zatrudnieniu na stanowiskach zaliczanych do szczególnych. Z tego względu należało przede wszystkim rozważyć, jakiego rodzaju prace wnioskodawca wykonywał we wskazanym przez niego okresie, oraz czy prace te były wykonywane stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, obowiązującym dla zajmowanego stanowiska.

Jak wynika ze zgromadzonych w sprawie dowodów, w szczególności z treści dokumentów zgromadzonych w aktach ZUS, zeznań świadków: W. S. (1) i E. H. i W. S. (2) oraz przesłuchania wnioskodawcy, w spornym okresie od 17 czerwca 1973 r. do dnia 31 marca 1978 r., czyli przez 4 lata, 9 miesięcy i 14 dni, B. W. był zatrudniony w (...) Spółdzielni Pracy (...) we W. na stanowisku kierowcy samochodów ciężarowych o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony. Pracę kierowcy wykonywał stale, w pełnym wymiarze czasu pracy, obowiązującym na zajmowanym stanowisku. Zatem Sąd uznał, że w tym okresie wnioskodawca wykonywał pracę w szczególnych warunkach, sklasyfikowaną w Dziale VIII poz. 2 Wykazu A, stanowiącym załącznik do Rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

Zgromadzony w sprawie materiał dowodowy nie dawał już jednak podstaw, by za pracę w warunkach szczególnych uznać także pracę wykonywaną przez wnioskodawcę na stanowisku mechanika samochodowego w okresie od dnia 1 kwietnia 1978 r. do dnia 18 sierpnia 1990 r.

Na tym stanowisku, jak wynika ze spójnych i logicznych zeznań wszystkich świadków, oraz z przesłuchania wnioskodawcy, jakkolwiek B. W. wykonywał prace wymienione w Dziale XIV Wykazu A w.w. rozporządzenia, tj. w akumulatorowniach: opróżnianie, oczyszczanie i wymiana stężonego kwasu siarkowego i płyt ołowianych (pozycja 13), oraz prace wykonywane w kanałach remontowych przy naprawie pojazdów mechanicznych (pozycja 16), to prace te nie były wykonywane stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Plan dnia wnioskodawcy w spornym okresie zatrudnienia wypełniały bowiem także prace przy reperowaniu i montowaniu kabin samochodowych, wymianie, montażu i demontażu pałaków naczep, naprawie instalacji elektrycznych, wymianie wtryskiwaczy – które nie zostały wymienione jako prace w warunkach szczególnych w w.w. rozporządzeniu.

Wskazać należy, że pojęcia „pracy wykonywanej stale” i pracy wykonywanej „w pełnym wymiarze” są oddzielne i dopiero ich koniunkcja umożliwi uznanie okresu zatrudnienia za okres pracy wykonywanej „stale i w pełnym wymiarze” w rozumieniu przepisów ustawy i rozporządzenia. Pełny wymiar pracy oznacza obowiązek wykonywania pracy przez 8 godzin dziennie, jeżeli pracownika obowiązuje taki wymiar czasu pracy. Praca zatem wykonywana stale i w pełnym wymiarze to praca wykonywana codziennie przez 8 godzin dziennie, jeżeli pracownika obowiązuje taki wymiar czasu pracy w warunkach pozwalających na uznanie jej za jeden z rodzajów pracy wymienionych w wykazie stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 14 września 2007 r., III UK 27/07; z dnia 19 września 2007 r. III UK 38/07; z dnia 6 grudnia 2007 r., III UK 66/07 i z dnia 24 marca 2009 r., I PK 194/08). W przedstawionym układzie normatywnym, tylko więc okresy wykonywania zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu pracy kreują i wypełniają weryfikowalne kryterium uznania pracy o cechach znacznej szkodliwości dla zdrowia lub znacznego stopnia uciążliwości, lub wymagającej wysokie sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia. Krótsze dobowo (nie w pełnym wymiarze obowiązującego czasu pracy na danym stanowisku) lub periodyczne, a nie stałe świadczenie pracy, wyklucza dopuszczalność uznania pracy za świadczoną w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wskutek niespełnienia warunku stałej znacznej szkodliwości dla zdrowia lub stałego znacznego stopnia uciążliwości wykonywanego zatrudnienia.

Materiał dowodowy zebrany w sprawie nie pozostawia tymczasem wątpliwości, że wnioskodawca jako mechanik samochodowy w ciągu każdego dnia pracy wykonywał naprawy zarówno w kanałach remontowych i akumulatorowniach, jak i poza kanałami remontowymi. Co do zakresu wykonywania różnorodnych prac w ciągu dnia pracy w kanałach i poza kanałami remontowymi, zeznania świadków były zgodne, spójne i korelowały z twierdzeniami samego wnioskodawcy, który przyznał, że prace wykonywał zarówno w kanałach, jak i „na powierzchni warsztatu”, szczegółowo opisując na czym polegały poszczególne naprawy. Skoro zaś jego praca jako mechanika samochodowego nie polegała na wykonywaniu pracy stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w kanałach remontowych bądź w akumulatorowniach, to brak było podstaw do uznania, że pracował w szczególnych warunkach. Niewystarczające jest bowiem, by rzeczywiście podejmowane prace mechanika jedynie w większości odpowiadały pracom wymienionym w Dziale XIV pod odpowiednimi pozycjami, lecz muszą być jedynymi pracami wykonywanymi stale, w pełnym ustalonym przez pracodawcę wymiarze.

Tym samym, w ocenie Sądu, wnioskodawca nie udowodnił, że legitymuje się 15-letnim okresem pracy w szczególnych warunkach, a w konsekwencji nie spełnia wszystkich warunków do przyznania mu prawa do emerytury na podstawie art. 184 ust. 1 w zw. z art. 32 ust.1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

Mając na względzie powyższe, Sąd na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. oddalił odwołanie, nie znajdując podstaw do jego uwzględnienia.